Inuictiss. Galliarum Regis
CAROLI NONI, PIISSIMI IVSTISSIMIQVE PRINCIPIS, ET ACERRIMI CHRISTIANAE RELIGIONIS ASSERTORIS, TVMVLVS:

Io. Aurato Poëta Regio, & alijs Clarissimis & doctissimis viris auctoribus.

PARISIIS.
Ex Officina Federici Morelli Typographi Regij.
M. D. LXXIIII.
CVM PRIVILEGIO.

Ad Reginam Regis Matrem, & Regni Rectricem.

Has Regis lachrymas recens adempti
Non ausim tibi, lachrymosa mater,
Vltrò tradere, ne nouem dolorem:
Si non, tu CATHARINA, re probasses,
Quòd quantùm pia mater es dolendo,
Tantum fœmina fortis es ferendo
Regni pondera, Regis & dolorem.

Jo. Auratus.

IN CAROLI NONI, REGIS GALLORVM PIISSIMI, iustissimíque, obitum,

Naenia.

Flete pij mecum cuncti iuuenésq; senésque,
Et flêtes mecũ dicite, quisquis adest:
Carolvs, ah, obiit, Rex hoc cognomine Nonus,
Omnia summa Deus cui dedit ante diem.
Ante diem nono Gallorum Rex fuit anno:
Ante diem sensit nil puerile puer.
Ante diem subiit ciuilus pondera belli,
Victor & ante diem semper ab hoste redit.
Ante diem victis clementer sæpè pepercit:
Sæpè rebellantes puniit ante diem.
Ante diem, iuuenísque, virilia robora gessit:
Consilium ante diem corde senile tulit.
Ante diem ingenio fuit omnes dexter in artes,
Optima vel discens quæque, vel ipse docens.

Ante diem iudex erat ad res callidus omnes,
Optima quæq; probās, peßima quæque notans.
Ante diem non cuiquā animis, non ceßit & armis:
Ante diem prudens, fortis & ante diem.
Ante diem pius in Superos, Matrémque, ſuóſque
Fratres: in populum iuſtus & ante diem.
Penè quoque ante diem iunctus fuit Eliſabethæ,
Facturus viduam quam fuit ante diem.
Quæ pro iam viuo, quæ non pia vota profudit?
Quas nō pro extincto fundit adhuc lachrymas?
Ante diem fratríſque fide, Regnóque Polono
Lætus, fratre carens fleuit & ante diem.
Ante diem Regnum pacare omni arte parabat:
Et faceret, raptus ni foret ante diem.
Proh dolor! ante diem periiſſet fraude ſuorum,
Si non deprenſos perderet ante diem.
A ſuperis ſeruatus in hoc aliiſque periclis,
Mille quibus fera per bella petitus erat:
Cùm ſatis ipſe ſibi, ſi non tibi Gallia, tantis
Vixerat afflictus pro pietate malis:
Incidit in febrem, regni bis ſeptimus annus
Cùm foret, & lenta tabe pereſus obit.
Exitus hic illi vitæ: mors ipſa ſed, actus
Vltimus, eximij pignora Regis habet.
Nil de morte timens, mortis neque conſcius, illo
Afflauit terras, quo ſacra flamma, die:

Poſt

Post animæ sibi sancta piamina ritè peracta,
Post sacrum panem, post calicémque sacrum,
Luce velut menti pia per mysteria fusa,
Matrem, iam certus mortis, adesse rogat.
Regnáque commendans illi, fratríque minori,
Multa & eos solans, multa piéque monens,
Accersíque iubens regna in sibi debita fratrem,
Eius & absentis iura tuenda docens:
Omnia condonans, quæ quis peccasset in ipsum,
Sed salua populi, iustitiæque fide,
Intrepidus, fidénsque Deo, quem mente gerebat,
Sic quasi victurus, non moriturus yt.
Nec dubium, quin viuat adhuc, regnetque beatus,
Tam pia cui pariter vitáque mórsque fuit.
Quòd si non annis numeranda est vita, sed actis:
Nec censenda ætas tempore, sed meritis:
Qui tot res obiit tam paucis fortiter annis:
Prælia tot gessit, tótque trophæa tulit:
Tam multas coluit virtutes vnus & artes:
Támque piè pariter vixit, & occubuit:
Tot plenus numeris obiens, obiisse videtur
Non sibi, sed populis flentibus, ante diem.

Io. Auratus Poëta Regius.

IN CAROLI NONI, IVSTISSIMI PIISSIMIQVE REGIS recentem obitum,

ELEGIA.

CAROLVS, inuictum bello per secula nomen,
A primo Nonus maximus vnus auo,
Iam puer à fatis in regna paterna vocatus,
Alter vt Alcides, Iuppiter vtq́ puer,
Infestos manibus presit puerilibus angues,
Déque Giganteo Marte trophæa tulit.
Nō sine Palladio CATHARINAE numine matris,
Phœbea HENRICI nec sine fratris ope.
Quem dum post domitū pharetra victrice dracone,
Quo non Pythonis sauior horror erat:
Pro pietate sua simul & fœlicibus armis,
Ad sua gens vltrò regna Polona vocat:
Sic Polluce velut spoliatum Castora fido,
Multi inuaserunt mox Aphareïadæ:

Non

Non qui de thalamo, sed regno bella mouerent,
Bella per infandæ cædis agenda dolos.
Arcuit hoc facinus pietas diuina, nefandi
Prodidit & sceleris protinus artifices.
Gloria neu Regis victi foret hostibus, ipse
Hostes confecit Rege iacente Deus.
Nam Rex fortè graui tum febre premente iacebat,
Cùm vis vi, fraus est fraude repulsa Dei.
Scilicet vt doceat, nullum se vindice vinci:
Inq; sua Reges, esséque regna, manu.
Post vbi iam visum pietatis reddere Regi
Præmia, iustitiæ præmia digna suæ:
Tum Deus ipse pijs pro sacris bella gerentem
CAROLE te, sydus vexit ad astra nouum.
Nunc vbi pro regno nunquam te Rege quieto,
Hostibus à nullis turbida regna tenes.
Castora sic quondam Polluce superstite, terris
Iuppiter exemptum lætus ad astra tulit.
At tibi nunc superest fraternos vltor in hostes
Frater, quo viuo tu quoque viuus eris.
Non vice concordi mors vitáque secta duobus
Vt sit: & alternis hic micet, ille cadat.
Regna sed in cælo sua CAROLVS vnus habebit:
HENRICI in terris Gallia Regis erit.
Quódque prius fuerat pia fœdus in arma gemellis
Fratribus, hoc illis nunc quoque maius idem est.

Relliquiásque pij peragent, sic denique belli,
Viribus hic hominum, viribus ille Dei.
Lux etiam gemini celebrabitur vna triumphi
Plausibus humanis, plausibus & superûm.
Sic pariter viuet, paritérque micabit vterque,
Ille poli sydus, sydus at iste soli.

Io. Auratus Poëta Regius.

IN CAROLI NONI TVMVLVM.

HIC est qui populi peccata per arma luentis
Incidit in turbas CAROLVS ipse puer.
Semper bella tulit ciuilia, regnáque semper
Vidit ab externis & spoliata suis.
Quod potuit tamen effecit vel iure, vel armis,
Vt pietas, & res Gallica salua foret.
Vis manifesta Dei sese monstrauit in illo,
Qui Regem eripuit regnáque mille dolis.
Rex iniit regnum non dum satis vtilis annis:
Exiit, heu, cùm spes vtilitatis erat.

Io. Auratus Poëta Regius.

IN CAROLVM NONVM, ALTERVM HERCVLEM GALLICVM, ODE.

QVALEM subactis libera belluis
Tellus ademptum flebilis Herculem
Quæsiuit, in cœlúmque raptum
Certa, tamen gemebunda luxit:
Non quòd beatos in superûm choros
Ascitus esset scilicet inuidens,
Tanti sed assertoris orbam
Se miserans fera monstra contra.
Talem secundum Gallicus Herculem
Te luget orbis nunc sibi CAROLE,
Cui non decem cœlum labores,
Tota sed acta meretur ætas
Inter ferarum sæua pericula,
Quas vis subegit non sine diis tua:
Nam quis tot humanis peracta,
Tantáque viribus esse credat?
Imbelle non tu iam tener otium
Inter puellas ducis: in Hercule

Quod damnet, hoc inuenit vnum
Nata mares tua mens ad artes.
Sed sæpè syluis nunc agis impiger
Venator vrsos, sæpè truces apros,
Sic vera præludens ferarum
Bella tibi peragenda posthac.
Tu vix decennis Rex nouus æmulæ
Angues nouercæ fortiter opprimis:
Nam mater, heu, quondam, nouerca
Gallia tunc tibi penè facta.
Maior leonem tu Nemeeïum
Non sternis vnum: sed simul asperos
Claua trinodi tres leones
Per totidem fera bella mactas.
Tu baltheo discingis Amazonem
In te ruentem numine non suo:
Tu Ditis è sæuis cathenis
Pirithoum miserans reducis.
Stymphalidas tu strenuus alites
Figis sagittis arcipotentibus:
Et cuncta turpi polluentes
Proluuie prohibes vagari.
Tu nuper ipsum Geryonæ triplex
Monstrum vel vno proteris impetu,
Senis licet fidens lacertis,
Et manibus pedibúsque senis.

B *Tu cùm*

Tu cùm quierunt bella, domesticos
Cœtus colebas sacra docentium,
Laudanda priscorúmue facta,
Aut hilares etiam camœnas.
Tu ceu cathenas auribus aureas
Ex te loquente pensilis inserens
Turba, tuæ linguæ disertæ
Eloquio populum trahebas.
Hinc vsitatum laus tua iam modum
Egressa factis cùm foret arduis:
Occurrit huic tandem domandum
Inuidiæ exitiale monstrum.
Humana quod vis nulla reuincere
Cùm posset, Oetæ mox velut ignibus
Ereptus, in cœtum Deorum es,
A Ioue te miserante, vectus.
Nunc vnde flammas corporis irritas,
Morsusq́; ridens integer inuidos,
Amplexibus solaris Hebes
Coniugis Austriacæ dolorem.

Io. Auratus.

DE TRIBVS GALLIÆ SOLIBVS.

Prodigium fuerat tres olim cernere soles,
Et nunquam terris sors ea læta fuit.
Tres quoque iam vidit læto non omine soles
Gallia, tres soles noxq́; secuta triplex.
Nam cùm tres pariter præcedens viderit annus
Fratres, qui solis triplicis instar erant:
Mox prior ex oculis abiit sol fulgidus vnus
Henricus, sua quem nũc procul Arctos habet.
Illius ex abitu sol postmodo maximus alter,
Carolus, heu, nuper tabidus occubuit.
Tertius & qui nunc superest, mœrore duorum,
Franciscus, faciem deficientis habet.
Nox grauis hinc premeret Gallos, CATHARINA sed vna
Lux micat vt Luna, dum redit alma dies.

DE HENRICI III. REGIS Gallorum optato aduentu.

Gallia nuper erat gemino clarißima sole,
Dum simul Henricus, Carolus ẽstq; simul.
At postquã Henricus gelidã migrauit ad Arcton,
Protinus è geminus solibus alter abit.
Nec mora qui mansit de solibus ille duobus
Languidus

Languidus inq; dies fit magis, inq; dies.
Donec ad extremum toto iam deficit orbe
Carolus, & Gallos nox tenebrosa premit.
Nunc licet æstiuos anni terat orbita menses,
Atra tamen Gallis esse videtur hyems.
At tu si redeas HENRICE, *polúmque relinquas,*
Ut sol cum spatium solstitiale terit:
Sint quãuis tenebræ, sit hyems licet horrida Gallis,
Mox erit æstiuum te redeunte iubar.

DE REGINA REGNI RECTRICE.

Olim cùm cœli moles onerosa labaret,
Deficerétq; suo pondere victus Atlas:
Dicitur Alcides subitam fulsisse ruinam,
Excipiens humeris astra, polúmque suis.
Sic quoque cùm Galli moles vastissima regni
Morte trium Regum ter ruitura foret:
Henrici primùm, Francisci deinde secundi,
Postremóque tuo CAROLE *nunc obitu:*
Viribus Herculeis Regni Catharina labantis
Fortiter excipiens non leue fulsit onus.
Quòd si vir meruit cœli semel axe ferendo
A cœlo ferri, quod prius ipse tulit:
Fœmina nonne tuis humeris tibi Gallia ferri
Promeruit, quæ te ter tulit ipsa suis?

Io. Auratus.

Anagrammatiſmi.

ΚΑ'ΡΩΛΟΣ ΟΥ'ΑΛΗ'ΣΙΟΣ.

ΛΑΩ͂Ι ΣΥ' Ο' Η'ΛΙΟΣ Α'ΚΡΟΣ.

ΚΑ'ΡΩΛΟΣ *κλῆσιν*, ΟΥ'ΑΛΗ'ΣΙΟΣ *τὴν ἐπίκλησιν* *Τοῖς ἀναγραμματικοῖς*, ΛΑΩ͂Ι ΣΥ' Ο' Η'ΛΙΟΣ Α'ΚΡΟΣ.

CAROLVS VALESIVS.

SOL CVI VERA SALVS.

CAROLVS, ut toto ſol ipſe VALESIVS orbe,
SOL CVI VERA SALVS, nomina verſus erat.

Io. Auratus.

ΕἸΣ ΚΆΡΟΛΟΝ ἘΝΝΕΑΤῸΝ, βασιλέα Κελτῶν.

Ὃ βραχὺ μὲν ζήσας βασιλεὺς, πολὺ πλεῖστα δὲ ῥέξας
Ἠδὲ μέγιστα, νέῃ καίπερ ἐν ἡλικίῃ.
Πρῶτ' ἔτι παῖς δαμάσας παιδναῖς χείρεσσι δράκοντας
Χειμαῤῥομένους, πάις ὡς ἀμφιτρυωνιάδης.
Δεύτερον ἀμφισέλικτον ἀμαιμάκετον βελέεσσι
Κτεῖνε πύθωνα νέος, πύθιος ὡς νεαρός.
Εἶτα προβὰς ἀγῶνι γίγαντας ὀλυμπομαχῆτας
Κάρτα θριαμβεύσας, καρτερὸς ὡς κρονίδης.
Τηλίκ' ἀριστεύσας ὀλίγοισιν ἄναξ ἐνιαυτοῖς
Κάρολος ἐν θνητοῖς, Κῆρ' ὅλος ἀθανάτοις.

Ἰω. Αὐράτου.

ΕἸΣ ΚΆΡΟΛΟΝ θ'. ΤΩ͂Ν Κελτῶν βασιλέα ἄριστον καὶ εὐσεβέστατον.

Κάρολον Ἑρρίκου βασιλῆ πολὺς ᾄσεται αἰών,
Εὐθαλὲς ἡρώων ἔρνος ἀπ' ἀρχεγόνων.
Ὅς ῥ' ἔτι παιδνὸς ἐὼν χρυσόεντας ἀγῶνας ἀνέτλη,
Οἷς μέγας Ἡρακλέης οὐρανὸν εἰσανέβη.
Κίονας εὐσεβίης ἀκλινεῖς στήριξε δίκης τε,
Θρησκείης προγόνων ἕρκος ἐρυμνότατον.
Μητροσεβὴς, φιλάδελφος, εὐπρόσιτος, φιλόδημος,
Εὔστοχος, ἡδυεπὴς, ἔξοχα δωροδότης.
Τοῖος ἐὼν τόσσῳ προτέρων τελέεσσιν ἀνάκτων,
Ὅσσῳ πανυστέρῃ τοῖος ἐν ἡλικίῃ.

Νικολ. Γυλωνίου Αὐράτου Γαμβροῦ.

ΚΑΡΟΛΟΥ θʹ. ΤΟΥ ΤΗΣ Φραγκίας βασιλέως εὐσεβεστάτου τε καὶ δικαιοτάτου ἀποθνήσκοντος προσωποποιΐα.

Ἔρρεθ' ὑπερφίαλοι, τοῖσιν φίλον ἔχθρα δικαίου·
   Ἔρρετε δυσσεβέες θεομαχησάμενοι.
Ἐκ Διὸς ἦν Κελτοῖσιν ἐγὼ τήνδ' εἰς χθόνα πεμφθείς,
   Κίοσι διπλοπλόκοις σκῆπτρον ἐρεισόμενος,
Εὐσεβίῃ τε δίκῃ τε, θεουδέσιν ἄπλα μέμηλεν·
   Ἀλλ' ἄρα τῶνδ' ὄφελος οὐδὲν ἐπαμφοτέρων.
Τοὔνεκεν, Ἀστραίου θυγάτηρ ὥς, αἰνὰ μογήσας
   Γαμμαρέων ἀπὸ γῆς· ἐς Διὸς ἀμβέπομαι.
Χαίρεθ' ὅμως πάντες τοῖς νοῦς τε χέρες τε ἄμεμπτοι·
   Χαίρετε· ὑστάτιον ὔμμιν ἔχω δόμεναι.
Αἰὲν ἀφ' ἡμείων δ' ἔθεν περὶ κῆρ ἔσσεται
   Οἷς μέλει εὐσεβίης, οἷσι μέλει τε δίκης.
Αἶψα κασίγνητον τὸν ἐμὸν βασιλῆα καὶ ὔμμιν
   Ἐρρῖκον θεὸν ὡς πέμψω ἀλεξίκακον.

Joan. Curterij.

MEMORIÆ ÆTERNÆ

Optimi & mitissimi principis CAROLI IX. Regis Christianiss. bonarum artium ingeniorumq; fautoris liberaliss. & Fidei ac Religionis Catholicæ propugnatoris acerrimi,

EPITAPHIUM.

CAROLUS expectat loculo Rex nonus in isto
Supremi clangat dum tuba iudicij:
Quem quicunque bonus nouit bene, luxit acerbè
Extinctum, viuum deperijt tenerè:
Leni adeò fuit ingenio, leni bonitate,
Aspectu leni, lenior alloquio.
Aspera enim cùm sæuirent circùm omnia, in illum
Confluxit lenis quidquid vbique fuit.
Nam puer ad sceptrum venit regale decennis,
Annos quod tredecim dimidiúmque tulit:
Continuis in proditionibus, atque periclis
Belli intestini, & iugibus insidijs.

Maiorum dum sacra pius fortisq́; tuetur,
Nec pessum cultus ire pios patitur,
Hæreticos reprimens cæca ambitione rebelles,
Numinis oblitos, Principis, & patriæ.
Donec præcipiti fato, tum desiit esse,
Heu, quando potius debuit incipere.
At tu pro tanto veræ pietatis amore,
Quæso bone, & tanta pro bonitate, Deus,
Hunc facias numerum in cælis augere bonorum,
Et sedem manes inter habere pios.

ALIVD.

Bis septem totos bellum tibi iuge per annos,
Quot Rex vixisti, CAROLE, *penè fuit.*
In desertores, patriæ cæloq́; rebelles,
Dum pro aris pugnas fortiter hæreticos.
Sacrilegis quorum è manibus regnum asseruisti,
Ter varia raptum proditione tibi.
Verùm hoc dum retegis scelus à radicibus imis,
Suppliciȷ́sq́; reos afficis emeritis,
Ecce (nefas) primæ moriens in flore iuuentæ,
Mane velut cùm sol deficit exoriens,
Proh dolor heu! spes frustratas, & vota piorum,
Ante diem cursu deseris in medio.
Iustitia & Pietate tuam fulcire Coronam:
Nempe hoc & duplex illa columna fuit:

Quæ

Quæ pro mortali semper durabile cingit
In cœlis capiti nunc diadema tuo.

Vixit Annos viginti tres, Menses vndecim, & Dies tres. Regnauit Annos tredecim, Menses quinque, Dies viginti quatuor. Obiit in Arce Vincennarum III. Kalendas Iunij, Anno M. D. LXXIIII.

IN CAROLI NONI, REGIS Christianissimi, immaturum obitum Epicedium.

QVALIS in Hesperidum suauè exhalantibus aruis,
Æthereas surgens generosè Citrus ad auras,
Floribus, & fructu confertim textilis aureo,
Mirantes rapit ad se oculos, & replet odore
Latè agros circùm, æternóque virore venustat
Exhilarans, nullo folijs Aquilone caducis:
Cui sursum impendens gelido ex Atlante minatur
Nimbus aqua grauis, inuoluẽs qui turbine ramos
Sternit humi lacerans, alta & tellure reuulsas
Cœlo radices ostendit, amabile perdens
Agrorum decus, & fessis agrestibus imbres,

Aduersus subitos gratum munimen & astus.
Talis in ætatis vere, heu, non prorsus adulto
CAROLVS, expletis nec pupillaribus annis,
In folles animæ riuo stillante perenni
Concidit ante diem exanimis, vitámque reliquit,
Viuere cùm primùm inciperet patriæque sibique,
Ac Regem præstare, bonis sua præmia reddens,
Et pœnas à lege rebellibus atque superbis
Inuitus, cùm natura mitissimus esset,
Sæuitia & fastu longè semotus ab omni,
Candidus, accessu facilis, tam dicere promptus
Quàm facere: vtque animo solers, ita corpore dexter:
Discere res varias auidus magis experiendo,
Quàm libros vigili cura studióque legendo:
Nobilium fautor largissimus ingeniorum,
Atque idem Iudex pro ætate acerrimus omni
Ingenuo in cultu mentis vel corporis actu:
Denique leni adeò Princeps bonitate benignus,
Non, poscēti aliquid, vix vnquam vt dicere posset.
Sed læuo positu astrorum, si dicere fas est,
Ingressus regnum puer, augurióque sinistro,
Quo diadema die cepit regale decennis,
Mane domi trabea regum, augustóque paratu
Dum vestitur, & in tēplo quoque dū vnguine sacro
Imbuitur, lachrymis vbertim fleuit obortis:
Et regni toto pacatos tempore menses

Penè

Penè habuit nullos, ac certa pace quietos:
Sed bella ex bellis ciuilia, seditiones
Continuas, & mille pericula proditionum:
Inque suum caput insidias sceptrũque frequentes
Immeritus vidit, tormentáque suspitionum.
Hinc desolati raris cultoribus agri,
Atque suis passim spoliatæ ciuibus vrbes,
Euersæ sacrorum ædes, æquatáque vbique
Templa solo, cæsis immaniter antè ministris,
Horrendum dictu, & pedibus calcata prophanis
Sacramenta, Dei manifestáque vindicis ira
Dira fames, atque annonæ penuria priscis
Vix seclis audita, aut lecta annalibus vnquam,
Seditiosorum funesta fraude, nouarum
Qui studio rerum prætexunt ambitiosè
Triste reformatæ velamen relligionis,
Aut cõmune bonũ, atque exhaustæ cõmoda plebis.
Donec perfidiam Titanum sub pietatis
Occultam specie pertæsus, & impia facta
Plebisque ærumnas animo miseratus, ad imum
Corde exsiccato vitalis rore liquoris
Tabuit, & toto defecit corpore corpus.
Vt lychni sensim languens extinguitur ignis
Arescente oleo: sic ille fatiscere vires
Paulatim experiens, certæ & præsagia mortis,
Nec motæ mentis, pauidi nec signa timoris

Vlla dedit, sed depositis pastoris in aurem
Quas humana parùm culpas incuria cauit,
Et dape cœlesti pastus, veniámque precatus,
Sanctorúmque chori fœlicis in ordine sedem,
Egregiam moriens animam profudit ad astra.
Téne ego, dulce meū columen, male præcoce fato,
Singultus iácere extremos & lumina vidi
Sydera bina mihi, densis offusa tenebris,
Claudere in æterno concretam frigore noctem,
Grandæuus iuueni, inuersa ratione, superstes?
Non ea spes, eheu, læuo mihi riserat olim,
Quadrimum è cunis cùm prima elementa docendū
Accepi, & Christi syncera in relligione
Formādum, Henrico cum fratre: sed vltima rebar
Verba mihi sera dicturum ætate sepulto,
Par vt erat, multa lætum cùm prole parentem
Vidissem primùm tenera ex vxore, paterni
Quæ longa serie regni succederet hæres:
Sed neque vota piæ delubra per omnia matris,
Nec lachrymæ noctem atque diē sine fine precantis
Coniugis, aut populi suspiria vociferantis,
Nec nostræ valuêre preces: ea fixa voluntas
Hæserat illius, cui velle est plena potestas:
Et breue succisum est violento pollice filum.
Hei mihi quàm sæuum refricat persæpe dolorem,
Cùm venit in mentem supremi mane diei

Quo

Quo me compellans, lachrymis manãtibus, inquis,
Quòd morior iuuenis, non est (mihi crede magister)
Ægrè, sed quòd non contrito corde satis, nec
Sufficiente animi ob delicta angore piatus:
At Christum precor, vt mea mi peccata remittat
Indulgens, méque in numero velit esse suorum.
Ille quidem faciet, nec paucis exiguísque
Offensus maculis, quas fortè incauta iuuentus
Contraxit, tot adisse pericula proditionum,
Tótque exanclatos ineunte ætate labores,
Militiæ atque domi, contemptam denique vitam
Pro patria, pro aris, pro relligione, focísque,
Absque ampla Iudex æquus mercede relinquet:
Sed niueis vt sol fulgentes vestibus inter
Athletas, pro eius sancto qui nomine fortes
Proiecere animas, & fuso sanguine cœlum
Mercati, placida nunc luce & pace fruuntur,
Victrices gestare dabit per secula palmas,
Hæsurámque tuo capiti sine fine Coronam.

AMEN.

Ia. Amyotus A. E. lachrymis & mœrore confectus acerbiss. dolorem suum ex immatura optimi ac beneficentissimi Heri alumníque sui morte conceptum his versiculis fallere nitebatur.

ΕἸΣ ἸΑ΄Κ. ἈΜΙ΄ΩΤΟΝ

ἀρχελεήμονα.

Λῆγε γόου τροφέων Ἀμιῶτε σοφώτατε πάντων,
  Καῤῥέλου ὅσθ' ἁπαλὴν κουροσύνην ἔτρεφες,
Ἄλλος ὁ Χείρων πρῶτον, ἔπειτα καὶ ἄλλος ὁ Φοῖνιξ,
  Πολλ' ἀνδρωθέντι χρῆσθ' ὑποθηκάμενος·
Καὶ μύθων ῥητῆρα ἰθεῖς πρηκτῆρά τε ἔργων,
  Ὡς θεὸν ἐν θνητοῖς ἐξετέλεσσας ἰδεῖν.
Αὐτὰρ ὅμως μὴ κεῖνον ὀδύρεο, κηδόμενός περ,
  Ὧ δὴ ἄγαν· οὐ γὰρ ὁ σὸς κάτθανεν Αἰακίδης.
Οὐ θανέειν γὰρ ἄναξ δύναται τόσα θέσκελα πρήξας,
  Ἀλλὰ τὰ θνητὰ λιπὼν ἦλθεν ἐς οὐρανίους.

Νικ. Γουλωνίου Αὐράτου Γαμβροῦ.

DE IMMATVRO CAROLI IX. OBITV BARPT. FAYVS.

O Franci quicunque fide ac pietate valetis,
Præcoce defuncti letho miserescite Carli:
Liligero puerum solio quem Brigita vates
Sessurum multo cleri discrimine, multis
Fluctibus obiecta (sed quæ immersabilis esset)
Petri nauicula, longè prædixerat antè.
Augurij tamen vt causam conferre sinistri
Non aliò inde queat, quàm ætatis fraudibus vltro
Exposita nimio in contemptu quisquis adulti
Nouerit ingenium: solers perduellibus vsque
Franandis: matríque Augustæ morigerum sic
Iudicio interea nihil vt decesserit eius.
Quale vel extremum de hac regno præficienda,
Arctois donec redeat successor ab oris,
Curia nostra frequens est vna voce secuta.
Planè, rupisset si qua aspera fata, futurus
Martelli virtute nepos hic Carolus alter.

Calendis Iuniis, 1574.

DE DVPLICI HENRICI TERTII AVSPICIO.

Quo die olympiaca Paracleti mißio ab arce
Solenni colitur festo, hoc Henricus eodem
Sarmaticis legitur campis Rex omine fausto.
Hac-humana-tenus progressa electio, sed quam
Cælestis, iam quum iusto se verteret annus
Curriculo (mirùm) in fraterna paternáque traxit
Sceptra. Dei votis ergo reuocantibus illum
In patriam, parete pij dociléſque Poloni.

IIII. Nonas Iunij, 1574.

GERMANI VALENTIS GVELLII IN TVMVLVM CAROLI IX. MONODIA.

CAROLVS hîc nonus proauorũ ex ordine Regum
Conditur, incendit luctum inclementia parcæ,
Quæ furuo ætatis decerpsit pollice florem,
Perculit & tenero trudentem è cortice gemmam,
Præceps fila legens, iuuenili & vertice crinem.
Fleuit vt ante diem natũ Thetis omnibus vndis,
Illi oculos CATHARINA parens mœstißima clausit,
Maternum vix magno animo eluctata dolorem.

Mensu-

Mensuram Regis tanti sed nostra modúmque
Ferrea sæcla docent, agitatáque turbine multo
Imperij fortuna breuis, currúsque negantes
Automedonta sequi, Tiphynque audire procellæ,
Quas inter, regale decus seruauit, & aras,
Nec clauum, aut animo liquit defectus habenas,
Extremo at moriens actu conclusit honorem,
Oracla & sortes hominis non ore locutus.
Parnaßi his titulis acceßit regia cura,
Dilluuij rursúsque Helicon defensus ab vndis,
Vnde illum tristes Musæ videre cadentem,
Et laurum, & manibus sparserunt lilia plenis,
Móxque nouum sidus lætæ videre renasci.

IN CAROLI IX. GALLORVM REGIS TVMVLVM.

Rex ingẽs animo, eximia spe, atq; indole magna,
Ætatis decimo regnauit CAROLVS anno.
Per varios casus, summa & discrimina rerum
Iactatus, lustrísque tribus vix ille peractis,
Henrico fratri Francorum sceptra reliquit.
Discordes populos, & ferrea corda suorum,
Nec ferro, & flammis, potuit nec pace domare.
Scilicet, obsequij Francorum gloria quondam,

Prisca fides, & sacra olim reuerentia legum
Concidit: hanc etiam tibi, Carole, mœsta querelam
Ad tumulum insculpit communi Gallia planctu.

Nicolaus Perrottus.

IN CAROLI IX. GALLIARVM REGIS CHRISTIANISSIMI, immaturum obitum.

Iusta pio & iusto Regi sua Gallia soluat:
CAROLVS ille fuit virtuti aptissimus omni:
Res gerere & fœlix, & rectè dicere promptus.
Qui bonus & fortis potuit vel vincere mortem,
Tanta hærebat adhuc iuueni constantia Regi.
Postquam sic visum Superis, mœstissimus Orbis
Fleuit, & absentem lachrymis ornauit amicis.
O fœlix Anima, æthereas nunc incole sedes
Vsque libens, ortúsque tuos cœlúmque reuise:
Æterníque tui terris celebrentur honores.

Iul. Gassotus.

IN

IN COR REGIS CAROLI IX. SEPVLTVM IN CAELESTI-norum, vt vocant, fano.

Eſt igitur veſtra Cor Regis in æde ſepultum?
Et vos tantilla Cor tantum creditis vrna
Poſſe capi, quod non terrarum ceperat orbis?
Vana fides, nec eo tellus ſe iactat honore.
Si poſt fata quies, tumulo in maiore quieſcit
Cui fuit anguſtum Neptuni littus vtrumque:
Cuique fuit cælum, vel in ipſo funere, cordi,
Vno contegitur quod contegit omnia cælo.

I. Paſſertij Eloquentiæ Profeſſoris
& Interpretis Regij.

DV MESME AVCTEVR.

Le Cœur du Roy n'eſt en voſtre pouuoir,
O Celeſtins, ne penſez pas l'auoir:
Si petit lieu vn ſi grand Cœur n'enſerre.
Le ſeul tombeau digne de ſa grandeur
C'eſt le grand Ciel, dont la courbe rondeur
Tient enfermés l'air, la mer, & la terre.

AD CAROLVM IX. GALLIARVM REGEM CHRISTIANISSIMVM.

Vt quondam Alcides odijs obiecta Nouercæ
Rettulit Argiuo monstra subacta duci:
Tale tuum fatis sceptrum oppugnantibus olim,
Continui fregit bella sepulta mali.
Ter scelerato hostes insurrexère duello,
Térque data victis pace pepercit amor.
Cùm renouata sacros rabies iurata tumultus
Excitat, & quartus iam parat arma furor:
Tu contra obnixus, tandem patris impiger vltor,
Orgæum subigis seditione trucem.
Vlterius patriæ te mors inuiderat, at tu
Integram & inuita morte relinquis opem:
Scilicet auspicijs fidæ tutanda parentis
Commendans populi iura, fidémque tui.
Quem nulli vicere, nefas te cedere morti:
Vicisti viuens, nec nisi victor obis.

C. D. M.

IN TVMVLVM CAROLI NONI Gallorum Regis Christianissimi.

Strage Philistæos crebra fudisse potentem
Impulit in fraudem Samsonem conscius error.
Interitum gens praua Ducis ne ferret inultum,

Is

Is quatiens geminam dextra leuáque columnam,
Se lare succusso morti dedit & simul hostes.
Qua reliquos potui longè superare Monarchas
Ipsa fuit natiua mihi clementia damno:
Dum commissa in me facilis peccata remitto,
Nec tamen hostis atrox visus posuisse furorem est.
Perpetua decumbo meis dum febre Vicennis,
Morte cadens hostes lethali obuoluo ruina.
Este mei memores, tumulo ac superaddite carmē,
Gallicus hîc Samson, moriens qui subruit hostes.

M. P.

IN CAROLI IX. FRANCORVM REGIS CHRISTIANISSIMI OBItum, C. Castelloclari in Senatu causarum patroni, Carmen.

Quis furor? inter nos iam per tria lustra cruentis
Cædibus, infandum, ferro grassamur, & igni:
Et qui iam nostri non albent ossibus agri,
Et quæ iam nostro non decolor vnda cruore est,
Quam latè sceptris nobis regnatur auitis?
Spes erat & tamen hos tantos finire labores,
Et longùm per te, Rex Carole, pace fruisci,
(Heu quis iam nobis casu vacat annus acerbo?)
Sanguineus lugubre rubens cùm nocte cometes,
Venturas diuûm tristes denuntiat iras.

Nec mora, Parca ferox, ingentibus æmula cœptis
Regem flauentem prima lanugine malas
Indomitas patriæ pestes, portentáque, tetri
Relliquias belli, ferro vinclísque prementem
Abstulit, & nostro magnum decus eripit æuo.
Túne igitur miserande iaces, crudelibus vmbris
Ante diem ereptus, prima florente iuuenta?
Vt flos quem terræ in gremio tener educat imber,
Purpureum ducens pulchro sub vere colorem,
Frigoribus sæuis, gelidísque aquilonibus, aret,
Ante nouum calathis, quàm lætus pandat honorẽ.
Dignus eras equidem maturos sospes in annos,
Ipse tuis totum mittens sub legibus orbem,
Qui nobis faceres placidis læta ocia rebus.
Sed quoniam egregium pariter pietate vel armis
Euerso te fata negant succurrere sæclo
Mortali, cassum nequicquam lumine flemus,
Et mœsta ingrato cineri tua Gallia fundit
Has lachrymas, lachrymis si quod solamen in ipsis.
Quod tantum possit depellere corde dolorem,
Tu licet, æternum fœlix, diuósque receptus
Inter, stelliferi degis nouus incola cœli.
Hinc iam diue, tuis deflectens lumina regnis,
Labentis patriæ sortem miseratus iniquam,
Da, rector facili supremus vt annuat aure,
Ponere discordes animos & tristia bella.

ACADEMIÆ PARISIENSIS LVCTVS IN OBITVM CAROLI IX. Regis sui Christianissimi, & fautoris beneficentissimi.

SCRIBITE lugentes lachrymantia carmina Musæ:
Et date venturo tempore posse legi.
Pieridum chorus omnis ades: Laurúmq; virentem
Abijce: lugenteis non decet iste color.
Flere licet, plorare iuuat, lugere necesse est:
Causa iubet, res est congrua, fata volunt.
Nam meus, ah, cecidit fallaci morte peremptus
CAROLVS ille potens, Rex meus ille bonus.
Rex (pro ætate sua) quo non prudentior vllus:
IVSTITIA maior, & PIETATE prior.
Ecquis in aduersis patientior? omnia vicit
Cunctando: vt quondam Maximus ille senex.
Quis patriam, & cíueis, quis Relligionis ademptum
Cultum, animo forti fortiùs asseruit?
O dolor! ô rebus Fortuna inimica secundis!
Quàm citò quæ prosunt sponte proterua rapis!

Hunc iuuenem Regem si plus vixisse tulisses,
Iret Alexandro, Caesaribúsque comes.
Hinc, quo fletu illum noctésque, diésq; requiram:
Aucta meis lachrymis, Sequana, testis eris.
Scribite lugentes plorantia carmina Musae:
Et date venturo tempore posse legi.
Quaeso, Professores defuncti Regis adeste:
Et vestros Elegos compita tota sonent.
Munificumq; canãt gemebundo pectore Carlum:
Qui vos aere suo iuuit, & auxilio:
Exemploq; patris coluit, quantum esset in ipso,
Et quantum possent tempora dura pati.
Vos quoque Theiologi, Medici, sophiaeq; magistri:
Necnon discipuli, candida turba, mei:
Pro violis ferale Apium, tristeísque Cupressos
Spargite: defunctis talia conueniunt.
Vt Phaëton tiades fratrem luxêre sorores,
Dum patrios audax non bene iungit equos:
Sic vos Thespiades Regem deflete sorores,
Non veluti fratrem, sed pietate patrem.
Hunc pariter tonsis Charites lugete capillis:
Ad vos praecipuè pertinet iste dolor.
Et si sunt aliquid Manes, vt credimus esse,
CAROLVS haec animi munera grata feret.
Scribite lugentes lachrymantia carmina Musae:
Et date venturo tempore posse legi.

Dicere

Dicere plura vetant gemitus, suspiria, fletus,
Quæ mihi languidulæ pectus & ora premunt.
Sint tibi Dij faciles, tibi sit placabile cœlum,
O Anima, excessu facta beata tuo.
Ne tumulum expectes à me: monumẽta per orbem
Fecisti ipsa tibi non peritura. vale.

ANTONIVS MIZALDVS.

CAROLI IX. GALLIARVM REGIS CHRISTIANISSIMI, APOTHEOSIS.

Jam terquinque ierant à nato secula Christo,
Ac decies labens septimus annus erat
Cum quarto: Maijque dies tricena fluebat,
Qua venerabatur Spiritus ille sacer:
Tunc cùm Rex CARLVS, viginti & quattuor annos
Vix natus, gelidæ limina mortis adit.
Signa priùs dederat cœlum præsaga futuri,
Insolito atque nouo sidere Caßiopes.
Nunquam impunè nouis excanduit ignibus æther:
Ah miseri, cœlo credere quid vetuit?
Hermen Tyndaridæ per regia fata vehebant,
Ac Phœbum atque Iouem: Libráque Persephonem:

Et Nepa Gradiuũ, Cytheream Taurus habebat:
Chiron Saturnum, tardigradúmue Deum.
Hos inter, duo præstantissima numina mundi,
Ac Regum Reges Phœbus & Altitonans,
Ambo Iustitiæ, necnon Pietatis amici:
Qui dederant CARLO symbola, Iusta, Pia:
Vnâ coniuncti dum mors properaret ad illum,
Dixere hospitibus talia verba suis:
Concordes Gemini, concordi fœdere iunctum
Nobiscum Regem, vos decet excipere.
Si præsto fuimus nascenti, cur morientem
Linquemus? gessit singula digna Deo.
IVSTITIA sciuit genteis frænare superbas,
ET PIETATE omneîs conciliare sibi.
Nos quapropter eum tanto dignamur honore,
Vt sit vobiscum sidus in orbe nouum.
Hunc Diuum, vt meruit, facimus, cœlóq; locamus
Inter vos medium: cedite, mox aderit.
Mox aderit concors, similísque per omnia vobis:
Est iuuenis, iuuenes estis, amate parem.
Sic Terni è Geminis posthac eritis, sociato
Vobiscum CARLI sidere Liligero.
At, quia cæruleo fert aurea Lilia campo
Terna, migrans ad vos Gallicus ille Deus:
Idcirco volumus de vobis quemlibet, vnum
Ferre, vt sint mundo Lilia conspicua:

Lilia

Lilia Francorum diuina insignia Regum,
HENRICO trino terna relicta Duci.
Quem sanum & saluum nobis pia numina reddant:
Ut sua per mundum Lilia distribuat.

Idem ANTON. MIZALDVS.

AD CHRISTIANISSIMVM GALLIARVM REGEM CAROLVM IX.

PROSOPOPOEIA.

Authore Leodegario à Quercu Professore Regio.

A IOVE concessa est Thetidi quondam optio, ut eius
Filius Æacides fieret longæuus, & alter
Tithonus, sed iners, inglorius, & sine fama:
Vel famam (breuius viuens) æquaret olympo.
Cui Tethis, ut non longa placent conuiuia, sed quæ
Splendida, magnificis sic vita extensa periclis
In bello, aut meritis placida sub pace probatur.

Talis erat nuper tua, Carole maxime, qui tot
Sacrilegos hostes, tot monstra immania, paruo
Tempore strauisti, quot non Tyrinthius heros
Perdomuit vita duplo maiore: & ob hanc rem
Gallia te viuo stetit inuictißima: nunc est
Semianimis: casuque tuo cecidisset, & vna
Sandapila tecum iamdudum elata fuisset,
Ni citò opē medicā à Medicis Catharina tulisset.
Nos igitur duplici afficimur solamine, tum quòd
Eius fœmineo sub pectore mascula virtus
Gallorum cymbam à Scylla atq; Charybde tuetur:
Tum quòd tu in portu degas tutißimus, extra
Omnem aleam infidæ Fortunæ, & Martis iniqui,
Cum Christo, & Christi genitore beatus in æuum.
Hinc illis meritas tali pro munere grates
Soluimus, atque tibi plaudentes, & tua busta
Floribus & violis ornantes, poscimus à te,
Ut bonus & fœlix venias in vota tuorum.

Deo gloria, & tibi quies.

AD EVNDEM.

Irrequieta dolis, bellísque miserrima vita
Tota tibi toto temporis articulo:
Nunc harum curarum expers, in pace quiescis.
Mors fuit ergo tibi viuere, vita mori.

Ad